

ณ ที่ซึ่ง ความจริง ไม่อาจ ดำรงอยู่

ปองวุฒิ รุจิระชาคร

ความจริง

ควรเป็นที่ประจักษ์ ปรากฏ เป็นปกติ
แต่หลายครั้ง
มันถูกแสดงน้อยกว่าความไม่จริง...

บทนำ

ศพของครูใหญ่ถูกพบในห้องร່องสุดแนวชายป่าเชิงเขา ร่างไร้วิญญาณซุกซ่อนอยู่หลังกองไม้แห้งแตกกระแหงที่ไม่มีใครอยากเข้าใกล้ ร่างนั้นนอนหงายราวกับจะทำตายตะวันยามสาย แขนข้างหนึ่งชี้ขึ้นในลักษณะแข็งเกร็ง ขากางออกเล็กน้อย ริมฝีปากเผยอปิดเบี้ยว ศีรษะพลิกตะแคงไปทางด้านขวา ดวงตาเบิกค้างจ้องมองผู้พบเห็นชวนขนลุก ใบหน้าซึ่งครั้งหนึ่งเคยฉายแววเข้มงวดปนอาริแข็งทื่อไม่ต่างปูนปั้น หากกลับสะท้อนความทุกข์ทรมานราววิญญานยังไม่ละจากสังขาร ก้ำกึ่งระหว่างเป็นกับตาย และปรารถนาจะเอ่ยความลับบางอย่างออกมาให้ผู้คนได้รู้

อากาศในวันนั้นร้อนระอุผิดปกติทุกทั้งที่เป็นเดือนมกราคม ยังไม่ทันผ่านพ้นกลางเดือนเสียด้วยซ้ำ ผู้เฒ่าผู้แก่ในตำบลหยิบยกมาพูดกันเป็นการใหญ่ว่าเหตุความวิปริตนั้นเป็นเพราะเกิดอาเพศตำบลเล็กๆ สุขสงบอย่าง‘ดงกาหลง’จึงไม่อาจเป็นอย่างเดิมได้อีกต่อไป

คนแรกที่พบศพคือ ไอ้เส็ก นักเรียนมัธยมปลายชั้นปีเดียว

กับผม มันขี่มอเตอร์ไซด์ผ่านไปแถวนั้น บังเอิญอยากหาที่เงียบๆ
กินลมชมทิวทัศน์เลยเดินลี้กจากถนนลูกรังแคบๆ เข้าไปจนเจอ
ภาพไม่คาดฝันเข้า

ทั้งหมดข้างต้นล้วนเป็นคำโกหก เป็นเพียงสิ่งที่ไอ้เสกบอกกับ
ผู้ใหญ่ ทั้งตำรวจ กำนัน และพ่อแม่มันเอง แต่กับเด็กคนเดียว
กันอย่างพวกเรา เรื่องเล่ากลับกลายเป็นตรงกันข้าม

“กูไปสวัดกับอ๊แก่้ว เป็นที่ประจำของพวกกูเว้ย! ลี้กเข้าไป
หน่อยเป็นห้องร้อง ตอนแรกกูก็ไม่เห็นครูใหญ่หรอก อยู่ๆ แก้ว
มันก็ทำเสียงสั่น กูก็นึกว่าแบบนี้เผด็จศึกได้ ต้องจัดให้อย่างแรง
ที่ไหนได้มันโอดมากอดกู่เหยิงๆ ร้องว่าโดนแอบมอง แวบแรก
นี่กูโกรธเลือดขึ้นหน้าเลยพวกมึง ตะโกนด่าไปว่าไอ้เหี้ยที่ไหนวะ
มาโรจจิตแถวนี้ มึงอยากดูหนังสดหรือไง แล้วไอ้หนั้นมันไม่ตอบใจ
พอแหวกหน้าคาที่บังอยู่เข้าไปดู เหี้ย! ดูกูอยู่จริงๆ ด้วย ทั้งตา
ทั้งปากนี่อ้าค้างเลยมึง แต่ตายทำไปแล้ว”

คำบอกเล่าด้วยอารมณ์เมามันออกจากปากไอ้เสกอย่าง
สิ้นไหล เล่าไปก็กระหึ่มยืมย่องไปด้วยราวกับเห็นความตายเป็น
เรื่องสนุก เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้มีคนห้อมล้อมมันมากมาย ส่งผล
ให้พูดหลายรอบไม่รู้เบื่อ ยิ่งเล่าเนื้อความก็เริ่มบิดเบือนมากขึ้น
ผมสังเกตเห็นการใส่สีตีไข่เพิ่มเติมด้วยความคะนอง

นั่นก็ไม่ใช่ความจริงอันน่าเชื่อถือเช่นกัน คนอยู่ในเหตุการณ์
ตั้งแต่แรกอย่างผมกับเพื่อนบางคนรู้ดี เจ้าตัวมันกล้ออย่างปากว่า
ที่ไหน เท่าที่เห็นหลังเจอศพครูใหญ่ ไอ้เสกก็บึ้งรถกลับมาโรงเรียน
ดาเหลือก วิ่งแจ้นไปรอบสนาม พลองตะโกนเสียงหลง

“ครูใหญ่ตายแล้ว! ครูใหญ่ตายแล้ว!”

ในวินาทีนั้นทั้งโรงเรียนตกอยู่ในสภาพโกลาหล ครูจรรยาโยนชอล์กทิ้ง ปราดออกจากห้องเรียนเข้าไปคว้าตัวไอ้เสกเป็นคนแรก หวังจะทำโทษที่มันบังอาจพูดจาเลื่อนเปื้อน ลามปาม ผู้ใหญ่ หากพอเห็นสีหน้าลูกศิษย์นอกคอกไม่ล้อเล่น ผมจำได้ติดตาว่าหน้าไอ้เสกยามนั้นน่าขำไม่น้อย เลื้อยผ้าหลุดลุ่ย เหงื่อแตกพลั๊ก เนื้อตัวถลอกปอกเปิก ผมเผ้าดูไม่ได้ พอถูกซักถามก็เปิดปากราวท่อน้ำรั่วถึงสิ่งที่ตัวเองประสบพบเจอว่ามันกับแก้วเดินลึกเข้าไปในป่า เจอศพปั๊บก็ต้องหวัดร้องวิ่งแจ้งหนีห่างออกมา

ข่าวแพร่กระจายปากต่อปากไปไวยิ่งกว่าไฟลามทุ่ง ก่อนพวกผู้ใหญ่จะควบคุมได้ทัน เด็กต่างรู้กันหมดว่าครูใหญ่ตายอยู่ที่ใด ห้องเรียนผมนั้นแทบไม่เหลือนักเรียนสักคนเพราะมัวแต่มาเยียนอรอบตัวไอ้เสกฟังเรื่องที่มันเล่าด้วยเสียงสั่น บางส่วนก็คว่ำจกรยานขี่ไปด้วยตาตัวเองอย่างอดรนทนไม่ไหว

ไอ้เรื่องหนึ่งในเพื่อนสนิทเป็นคนเอ่ยชวนผม มันพยักพยเปิดให้ปันจกรยานไปที่เกิดเหตุบ้าง ต้องยอมรับว่าในวินาทีนั้น นอกจากความตกใจแล้วผิความอยากรู้เข้าสิงด้วย ทำให้ผมยอมปั่นให้เพื่อนซ้อนท้ายไปถึงชายป่า มีบางคนไปถึงก่อนพวกเรา หากยังลังเลไม่กล้าเข้าไปใกล้ ได้แต่ยืนจับกลุ่มกันอยู่บริเวณใกล้ขอบถนน ขึ้นชื่อว่าศพ ถึงอย่างไรก็ยังน่ากลัวอยู่ดี

สุดท้ายผมทำใจกล้าเดินเข้าไปเป็นคนแรก ในวินาทีนั้นไม่มีผู้ใหญ่ ไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่มีใครทั้งนั้น มีเพียงผมกับร่างไร้วิญญาณซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นครูใหญ่โรงเรียนประจำตำบล ห้อยท้ายด้วยไอ้เรื่องที่เดินตามทางๆ มันพยายามชะงักหน้ามองจากรยะไกล ไม่กล้าขยับเข้ามาใกล้

เมื่อได้เห็นกับตาตัวเองเข้าจริง สภาพของครูใหญ่ทำให้ผม
อดคนลุกขนพองไม่ได้ จับพลันรู้สึกใจหวิวหนาวลั่นราวกับมี
สายลมยะเยือกพัดผ่านทะลุร่างกาย ไม่ใช่เพียงเพราะความน่า
สยดสยองของศพอย่างเดียวที่ทำให้รู้สึกเช่นนี้ แต่เป็นเพราะ
ผมเองก็สนิทสนมกับครูใหญ่น้อย ที่โรงเรียนผมเป็นตัวแทน
ไปแข่งขันประกวดวิชาการระดับจังหวัดอยู่บ่อยครั้ง รวมทั้ง
ทำกิจกรรมอื่น เลยได้เจอกับแกบ่อยกว่านักเรียนส่วนใหญ่ ส่วน
นอกโรงเรียน แกสนิทกับครอบครัวผมไม่น้อย เห็นกันมาตั้งแต่
เด็ก พลอยทำให้ผมซึ่งเป็นเด็กขาดพ่อ เคารพนับถือแก่ในฐานะ
ญาติผู้ใหญ่ผู้เป็นแบบอย่างที่ดี

หาร่างที่สูญสิ้นลมหายใจเบื้องหน้าทำให้ผมขวัญผวา ทั้ง
รู้สึกเกลียดชังมันขึ้นมาอย่างหาเหตุผลไม่ได้ รู้สึกราวกับไม่ใช่
ร่างกายของคนที่ผมเคยนับถือ เป็นเพียงสิ่งอื่น...แค่เปลือกของ
สิ่งแปลกปลอมบางชนิดที่ลอกเลียนแบบร่างครูใหญ่และจงใจอยู่ใน
สภาพน่าขนชวนให้รู้สึกเสื่อมเสียเกียรติ

ท่ามกลางบรรยากาศความเงียบที่โอบอุ้มพื้นที่ระหว่างผมและ
ศพเอาไว้ มือของผมความเข้าไปในกระเป๋าทางเกงสีกากิโดยไม่
รู้สึกตัว จួយเอาโทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ที่ได้รับเป็นของขวัญ
หลังสอบตรงเข้ามหาวิทยาลัยรัฐชื่อดังในกรุงเทพฯ ได้เป็นผลสำเร็จ
ผมเปิดมันขึ้นมา ยกเล็งที่ศพครูใหญ่ทั้งมือสั่นก่อนกดชัตเตอร์

ในวินาทีนี้ไม่แน่ใจเหมือนกันว่าถ่ายไว้เพื่อเหตุใด หากผม
ก็ทำลงไปแล้ว สัญชาตญาณภายในสั่งให้ร่างกายขยับเคลื่อนไป
ตามธรรมชาติ

หลังจากนั้นเพียงครู่เดียวความเงียบที่ล้อมอยู่รอบร่างผม

โดนทลายลง หูผมได้ยินเสียงโหวกเหวกอีกครั้งราวกับเพิ่งมีใคร
หมุนปุ่มปรับระดับเสียงของโลกใบนี้ เสียงนั้นดูดำเหล่าเด็กคะนอง
แห่กันมาดูศพจากด้านหลัง ผมรีบเก็บโทรศัพท์เข้ากระเป๋าตามเดิม
ไม่ให้ใครเห็นว่าผมเพิ่งทำอะไรไป แล้ววิ่งกลับไปสมทบกับกลุ่ม
เพื่อนร่วมรุ่นที่ยืนออกันอยู่ริมถนน เห็นครูจรรยา อาจารย์สอน
ภาษาอังกฤษชั้นมัธยมหกวิ่งหน้าตื่นมาถึง ท่าทางแกโกรธจัดที่
นักเรียนไม่เชื่อฟังคำสั่ง หากไม่ได้เอ่ยปากอะไรมากไปกว่าดูดำ
ราวกับพวกเรายู่ในห้องเรียน

ในขณะที่เดียวกันชาวบ้านที่ทราบข่าวเริ่มตามมารวมกันอยู่
บริเวณนี้หนาตา พวกผู้ใหญ่บางคนเดินไปตรงจุดเกิดเหตุ ตามมา
ด้วยเสียงร้องอุทานดังต่อเนื่อง ส่วนใหญ่คงรู้สึกไม่ต่างจากผม
แม้ได้ยินข่าวมา แต่ก็ไม่อยากจะเห็นศพด้วยตา

“ลากครูใหญ่แกขึ้นมาจากท้องร้องไม่ดีหรือ ปล่อยไว้อย่างนั้น
อนาถเหลือเกิน” ใครบางคนออกความเห็น

“อย่าเลย เดี่ยวตำรวจด่าเอา ตอนมีคนไปแจ้ง ถูกฝากมา
ว่าอย่าแตะต้องศพ” อีกคนแย้ง

คำว่า‘ศพ’ทำให้หลายคนนิ่งไป ไม่มีใครกล้าหันไปมองร่าง
ไร้ชีวิตซ้ำสอง ดูवादเกรงไปกันหมด ได้แต่เงยบงกันไป

ผมเองก็เพิ่งรู้เอาตอนนี้เองว่ามีการแจ้งตำรวจไปแล้ว สถานี
อยู่ห่างออกไปอีกด้านหนึ่งของตำบล คงใช้เวลาสักพักกว่าจะมี
เจ้าหน้าที่เดินทางมาถึง ผมเดินกลับไปยังจุดที่ร่างครูใหญ่นอน
แน่นิ่งอยู่ เริ่มเห็นด้วยกับความเห็นที่ว่าควรลากแกออกมาจาก
ตรงนั้นเสีย รู้สึกว่าคนอย่างแกไม่ควรจบชีวิตในสภาพอนาถ
เช่นนั้น เหมือนถูกกระทำซ้ำเราหลังความตายอีกรอบด้วยสายตา

จากชาวบ้านที่พากันมาฆังดูทั้งตำบล

สิ่งที่ผมเดาไว้ไม่ผิดเลย ไม่นานหลังจากนั้น คนที่มายังจุดนี้ก็เริ่มมากขึ้น ถึงจะไม่ได้ไปยืนมองอยู่หน้าศพ แต่ก็ยืนห้อมล้อมในบริเวณใกล้เคียง บางคนบ้านอยู่ห่างไปเกือบจะสุดตำบลก็ยังมีมาถึง เรื่องน่าขันคือเจ้าหน้าที่ตำรวจดันมาถึงที่เกิดเหตุช้ากว่าใครราวกับมุกตลกในละคร ผมเพิ่งตระหนักว่ามันเกิดขึ้นในโลกแห่งความจริงได้เช่นเดียวกัน

ในวินาทีแห่งความสับสน ท่ามกลางเสียงพูดคุ้ยพึมพำในบรรยากาศร้อนอ้าว นั้บพลันเกิดเสียงกรีดร้องดังเสียดแทงเข้าโสตประสาทแทรกเข้ามาอย่างไม่คาดฝัน ทำเอาพวกเราทุกคนสะดุ้ง ผมหันไปเห็นว่าเจ้าของเสียงคืออรอุสสาวของครูใหญ่นั่นเอง เธอปิดหน้าวิ่งหนีไปทางอื่น อรคงเพิ่งมาถึงพร้อมกับแม่

ผมเพิ่งนึกได้เดี๋ยวนั้นเองว่าคนที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจากความตายของครูใหญ่คงไม่พ้นครอบครัวของแก ครูน้อยภรรยาของแกเป็นครูสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนเดียวกัน ส่วนลูกสาวเพิ่งขึ้นชั้นมัธยมปลาย ทั้งสองคนเพิ่งมาถึงเพราะเข้าไปในตัวจังหวัด เพื่อร่วมงานแข่งขันประกวดแต่งคำกลอนหัวข้อ ‘อนุรักษ์ภาษาไทยยุค ๔.๐’ พอได้ข่าวก็รีบรุดมา ก่อนพบกับภาพที่ทำให้หัวใจสลาย

ครูน้อยพอเห็นศพเท่านั้นก็เป็นลมฟูบไปโดยน้ำตายังไม่ทันไหลสักหยด ภาวะวุ่นวายโกลาหลไม่จบสิ้น โดยเฉพาะเมื่อพี่พล หลานชายของครูใหญ่ปราดเข้าไปยังจุดเกิดเหตุ หมายถึงจะเคลื่อนย้ายศพ ร้อนถึงคนหนุ่มและแก่แถวนี้ต้องช่วยกันยื้อยุดเอาไว้ เพราะไม่อยากมีปัญหากับตำรวจซึ่งกำชับไว้หนักหนา

ห้ามไม่ให้แตะต้องเด็ดขาด สุดท้ายหลายคนต้องเจ็บตัวไปถ้วนหน้า จากคอกและเข้าของพีพลที่กำลังอยู่ในภาวะเกรี้ยวกราดไม่อาจควบคุมอารมณ์ได้

“ไอ้ชั่วที่โหดมันทำกับลุงแบบนี้!” เขาตะโกนก้อง น้ำเสียงสะท้อนความโกรธแค้นและเจ็บปวด ผมเห็นใบหน้าร้านแดดเปลี่ยนเป็นสีเลือด น้ำตาเขาหลังไหลไม่ยั้งใคร สุดท้ายหลังจากโดนยื้อยุดไว้อยู่นานพีพลก็หลุดตัวก้มหน้าคุกเข่าร้องไห้ ทำเอาคนอื่นได้แต่มองด้วยสายตาเวทนา

ผมเองก็เห็นใจพีพลอยู่เหมือนกัน ด้วยความผูกพันที่มีกับครูใหญ่ แม้ไม่ใช่ครอบครัวเดียวกัน แต่ก็พอเข้าใจความรู้สึกได้

ตำรวจมาถึงในที่สุด หลังจากปล่อยให้บรรยากาศวุ่นวายเกินควบคุมอยู่พักใหญ่ หมวดยงยศเดินผึ่งผายมีมาดตามปกติ บอกเสียงนิ่งวางอำนาจให้คนที่ไม่เกี่ยวข้องถอยไป ทุกคนยอมทำตาม แต่ก็ขยับห่างไปเพียงไม่กี่เมตรเท่านั้น ส่วนจำเลิษฐก๊อ กัมๆเงยๆหาหลักฐานตามคำสั่งของผู้หมวด เวลาผ่านไปชาวบ้านค่อยทยอยกลับกันทีละคนสองคนเพราะเห็นว่าไม่มีอะไรน่าสนใจ สุดท้ายศพของครูใหญ่ก็ถูกเคลื่อนย้ายออกไป

ไม่กี่ชั่วโมงต่อมา ท่ามกลางความสงสัยที่ก่อตัวขึ้นทุกหนแห่งในตำบลดงกาหลง ข้อมูลที่หลุดออกมาจากปากเจ้าหน้าที่ตำรวจถูกส่งข่าวต่อกันโดยชาวบ้านด้วยช่องทางทั้งในโลกจริงและโลกเสมือน กระเจาให้ทราบกันทั่วว่าครูใหญ่เสียชีวิตเพราะกระดูกคอหัก แต่ไม่ใช่อุบัติเหตุ ร่องรอยซับซ้อน รวมทั้งจุดอื่นของร่างชี้ชัดว่าเป็นฝีมือของมนุษย์ นำมาซึ่งความหวาดเกรงในจิตใจของชาวตำบล รวมทั้งผมเอง ความคิดแรกที่เกิดขึ้นในสำนึกของ

ทุกคนคือ...

ใครบางคนในตำบลแห่งนี้^๕เป็นฆาตกร

๑

คิดดูแล้วมันก็เป็นภาวะขึ้นขึ้นไม่น้อย เมื่อข่าวความตายของใครสักคนสามารถกระจายชื่อเสียงคนผู้นั้นได้ไกลกว่ายามมีชีวิตเสียอีก คล้ายกับการตะโกนเสียงดัง อยู่ในความสนใจมากกว่า มีมนตรีสะกดอะไรบางอย่างให้ผู้คนลุ่มหลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเป็นความตายของคนสำคัญเช่นครูใหญ่

ชาวบ้านส่วนใหญ่ต่างให้ความสนใจเรื่องนี้กันหมด ผู้ใหญ่หลายคนจับกลุ่มถกกันหน้าดำคร่ำเคร่ง เล่าว่าเป็นเหตุฆาตกรรมครั้งแรกในรอบสี่สิบปี ครั้งก่อนเกิดขึ้นในงานบุญ ชีเมาสองกลุ่มเจอกันโดยต่างฝ่ายต่างเมาไร้สติ รู้สึกตัวอีกทีก็บาดเจ็บกันไม่น้อยตายไปหนึ่ง หากนั่นเป็นฆาตกรรมที่ทำได้โดยไร้สำนึก ครั้งนี้เล่า... ครูใหญ่ถูกชีเมาสักคนฆ่าตายเช่นกัน หรือเป็นความจงใจของใครกันแน่ คำถามนี้ผุดขึ้นในใจผมและคนอื่น ใครเป็นคนพรากเอาชีวิตบุคคลผู้เป็นที่เคารพรักของทุกคน เหตุผลคืออะไร และทำไมต้องเป็นที่ขายปาร้างนั้น

นำมือของใครบางคนได้ดับลมหายใจมนุษย์อีกคน เพียง

เหตุนี้ข้อเดียวก็ส่นประสาทของชาวบ้านได้ไม่น้อยเลย ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ต่างพากันพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นนี้จนกลายเป็นเรื่องติดปากในทุกหนแห่ง ที่ศรีภคินั้นเป็นลำเป็นสันคงหนีไม่พ้นร้านกาแฟโกซุ่น ร้านของชายชราตั้งอยู่ในตึกแถวสามชั้นคูหาเดียวข้างตลาด คนรุ่นเก่ามักจะมาตั้งสภากาแฟคอยถกเรื่องราวต่างๆ ตามกระแสสังคมกันเป็นประจำ บางวันเมื่อไม่มีลูกค้ารายอื่นโกซุ่นเองก็เข้าร่วมสภาด้วยเป็นครั้งคราว หากส่วนใหญ่แล้วมักฟังข้อถกเถียงจากทางหน้ากาบน้ำร้อนและขวดกาแฟม้วนขึ้นมากว่า

ผมเองคอยทำหน้าที่ส่งกับข้าวช่วยงานแม่ไปตามบ้านลูกค้าก็เลยพลอยได้ฟังไปด้วยจนชินหูชินตา เพราะบ่อยครั้งลูกค้าร้านกาแฟโกซุ่นที่อยู่ติดกันนี้แหละ สั่งอาหารจานเดียวของร้านบ้านผมให้มาส่งเป็นประจำ

“กว่าเด็กสักคนนั้นจะเป็นคนฆ่าครูใหญ่ แถวนั้นมันเป็นแหล่งมั่วสุมของพวกเกกมะเหรกเกรไผ่ไชรี” น้ำปิต ขาประจำสภากาแฟโพล่งขึ้นมาเป็นคนแรก ขณะต่ายยังจับจ้องหน้าจอโทรทัศน์ที่เปิดค้างอยู่หน้าเพชฌัญญ์ ก่อนแสดงความเห็นเพิ่มเติม “เปลออๆ จะเป็นไอ้เสกที่เจอศพหรือเปล่าก็ไม่รู้ แหม แล้วมันทำเป็นตกใจว่าเจอศพครูใหญ่”

“ทำไมเอ็งคิดแบบนั้นวะ” โกซุ่นถามขณะมือจ้วงกับการชงโอเลี้ยงให้ลูกค้าอีกโต๊ะ

“โกไม่รู้อะไร ใครเขาก็เดาออกว่าไอ้เสกมันแอบไปแถวนั้นเพราะอะไร ไม่เสพยากี่เสพผู้หญิง มันไปนั่งกินลมชมวิวที่ไหนร้อนจะตายท่า” คำพูดนี้เรียกเสียงหัวเราะจากเพื่อนร่วมโต๊ะได้ไม่น้อย คนพูดรีบสานต่อความคิดตัวเอง “ครูใหญ่แกล้งได้ข่าว

มา เลยไปดักรอจับคาหนังคาเขา งวดนี้พอเด็กมันเห็นแกเข้า
เลยเกิดหน้ามืดตามัวพุ่งเข้าไปหักคอ กลัวความผิดก็วิ่งมาบอก
คนอื่น ทำทีว่าเพิ่งเห็น ห้ามหมาตอมันขึ้นข้างโตนแว้งกัด
ประสาอะไรกับคนกำลังกลัดมัน”

“มึงก็พูดเรื่อยเปื่อย เดี่ยวพอไอ้เสกมันได้มาหักคอมึงแทนสิ”
น้ำจ้อย สมาชิกขาประจำของสภากาแฟอีกคนว่า “เด็กที่ไหนมัน
จะมีแรงหักคอคนว้า”

“ครูใหญ่แกอายุใกล้เลขเกษียณอยู่ไม่กี่ปีแล้วว้า เด็กพวกนั้น
มันก็ไม่ใช่เด็กน้อยเสียเมื่อไหร่ กำลังวัยรุ่น แรงเยอะนักละ ว้า
ไอ้กัณฑ์ อย่างเอ็งบีบคอครูใหญ่ได้ไหมวะ” น้ำปัดหันมาถามผม
ที่มาส่งข้าวอย่างไม่มีปี่มีขลุ่ย เล่นเอาสะดุ้งเลยทีเดียว ได้แต่
ยี้มเห้ย ไม่รู้จะพูดอย่างไรดี

“ถามอย่างนี้ได้ยังไงวะ หาเรื่องใส่ตัวไหมล่ะมึง ไอ้ปัด อย่า
ไปถามกันตมันเลย เด็กดื้ออย่างนี้ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องชั่วร้าย”
น้ำจ้อยออกรับแทน ก่อนจะยี้มแยมถามผม “แม่เอ็งบอกว่าสอบ
ติดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯใช่ไหมวะ จะไปเรียนต่อเมื่อไรละ”

“อีกหลายเดือนครับ แต่คงไปก่อนเวลา เพราะต้องไป
มอบตัวและจัดการเรื่องที่พักด้วย” ผมตอบแก้ไปตามความจริง
ถึงแม้ว่าผมจะสอบตรงเข้าเรียนต่อคณะนิติศาสตร์ในมหาวิทยาลัย
ที่ต้องการได้แล้ว แต่จะไปทันเวลาเริ่มเรียนอย่างเดียวไม่ได้ ต้อง
ผ่านขั้นตอนการมอบตัว รับน้องทั้งของมหาวิทยาลัย คณะ และ
ของหอพักเองด้วย โชคดีที่ผมไม่ต้องวิ่งเต้นหาหอพัก เพราะ
มีพร้อมสรรพภายในขอบเขตมหาวิทยาลัย เป็นอันตบปัญหา
สำหรับเด็กต่างจังหวัดอย่างผมไปหนึ่งอย่าง

บรรดาลุงป้าน้าอาในร้านกาแฟต่างพากันชื่นชมความสำเร็จ
ของผม บอกว่าแม่คงภาคภูมิใจที่เลี้ยงลูกคนเดียวมานานและผม
กลายเป็นคนรักดี ไม่เหมือนเด็กรุ่นเดียวกันหลายคนในตำบล
ที่ทำตัวเป็นจิ้งโก๋ เทียวซิ่งรถมอเตอร์ไซด์ส่งเสียงหนวกหู และ
จับกลุ่มมั่วสุมลัษลัษตาผู้ใหญ่ เป็นหนึ่งในไม่กี่คนในประวัติศาสตร์
ของตำบลที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐที่มีชื่อเสียงอันดับหนึ่งได้
จึงพากันปลาบปลื้มเป็นพิเศษ ผมรับคำชม ก้มหน้าก้มตาส่งข้าว
เก็บเงินให้ครบ ลักפקความสนใจก็ละไปจากผม กลับไปสูบท
สนทนาเรื่องครูใหญ่กันต่อ

“ตำรวจว่าอย่างไรบ้างล่ะ” คนหนึ่งในร้านถามขึ้น

“กูเจอจำเล็คเมื่อเช้า ถามบอกว่ากำลังทำงานกันอยู่ ไม่มี
อะไรจะบอก” น้ำจ้อยตอบสิ่งที่ทุกคนอยากรู้ เรียกเสียงฮือได้
ไม่น้อย ทำให้คนพูดยืดอกประหนึ่งเป็นคนสำคัญ น้ำปิตตบโตะ
ผาง

“ว่าแล้ว ลงอีหอบนี้ เดียวก็จับมือใครดมไม่ได้ แคเริ่มตัน
ก็ไม่ได้เรื่องแล้ว อะไรวะ ครูใหญ่ตายทั้งคน เห็นยังนั่งเฉยใส่
เกียร์ว่างกันทั้งโรงพัก เหมือนไม่อยากร่างการทำงาน กูเลยอยากรู้
จริงๆ ว่าครูใหญ่แกถูกฆ่าเพราะอะไร”

“คนจะถูกฆ่ามันมีหลายสาเหตุ มันก็ไม่พ้นประเด็นฐัฐว
การพนัน ไม่ก็ความแค้นส่วนตัว”

“เรื่องพวกนั้นตัดออกไปได้เลย ครูใหญ่เป็นคนดี ใครจะ
ไปมีความแค้นกับแก เหล้ายาบลาบั้งก็ไม่เคยแตะ นับประสาอะไร
กับผิดลูกผิดเมียชาวบ้าน” ยายบัว เจ้าของร้านขายของชำฝั่ง
ตรงข้ามแหวะเข้ามาสั่งชาดำเย็นพอดีได้ยินเข้าก็ร้องเสียงสูง ทุกคน

พยักหน้า

“ฉันก็ว่าอย่างนั้นละพี่บัว ความจริงก็เห็นจะมีอยู่เรื่องเดียว ใครล่ะจะแค้นครูใหญ่ ถ้าไม่ใช่...” น้ำจ้อยลดเสียงลงจนเกือบจะเป็นกระซิบกระซาบ ขณะคนอื่นๆ ค่อยล้อมวงเข้ามาด้วยความอยากรู้ เจ้าตัวมองซ้ายขวาดูลู่ทาง ระแวงระวังเต็มที่ “เรื่องขัดผลประโยชน์ของเฮียสุรเดชไงเล่า”

สิ้นประโยคของน้ำจ้อยก็เรียกเสียงฮือฮาจากบรรดาคนที่รายล้อมได้อีกรอบ วงสนทนาเริ่มเปลี่ยนเป็นวงนินทาอย่างเลี่ยงไม่ได้ หลายคนทำหน้าหัว ลากเก้าอี้มาร่วมวงสภากาแฟ

“ถึงขั้นฆ่าแกงกันเลยเชียวหรือ”

“ครูใหญ่แกเป็นแกนนำกลุ่มต่อต้านโครงการเวอร์นั้น พวกเราก็เห็นด้วยกับแกไม่ใช่หรือไง แล้วที่นี้ทางนั้นเขาลงทุนไปเป็นร้อยเป็นพันล้าน เงินขนาดนั้นฆ่าคนไม่ได้ก็ไม่รู้ว่าจะมีสาเหตุอะไรได้อีกแล้ว”

เฮียสุรเดชที่ทุกคนพูดถึงเป็นเศรษฐีใหญ่ประจำตำบล มีบ้านใหญ่โตระดับคฤหาสน์อยู่บนถนนหลวงปากทางเชื่อมตำบลกับอำเภอเมือง ผมเคยได้ยินมาว่าเดิมทีพื้นเพของเฮียสุรเดชค้าขายอยู่ในตลาดนี้เอง สมัยปู่ย่าตาทวดเคยเปิดร้านขายกับข้าวอยู่ไม่ไกลจากร้านของโกซุ่นนัก กระทั่งแกไปเรียนต่อในกรุงเทพฯ ก็ไม่เคยไพล่หน้าบ้านเกิดอีกเลย มีแต่คนได้ยินข่าวว่าไปทำงานในบริษัทใหญ่ระดับประเทศ พอกลับมาอีกทีก็กลายเป็นคนสำคัญ รู้จักกับคนใหญ่คนโตในแวดวงธุรกิจ การเมือง และข้าราชการทุกหน่วย เงินทองล้นเหลือจนสามารถปลูกบ้านใหญ่กว่าใครในตำบล ผมเคยแอบมองบ้านของแกอยู่บ่อยครั้งเวลานั่งรถสองแถว

ไปทำธุระในเมือง รั้วสูงลิบลัว ประตูรั้วอัลลอยทาสีทองอร่าม มองทะลุไปเห็นตัวอาคารทรงสี่เหลี่ยมสีขาว หลังคาสีฟ้า น้ำทะเลสีสดใส ด้านหน้ามีเสาโรมันสลักเสลาอลังการ เสริมให้ดูมีสง่าราศีสมฐานะ เศรษฐี ตั้งแต่ตอนนั้นเองที่ชาวบ้านเปลี่ยนไปเรียกชื่อแกโดยมีคำว่า 'เฮีย' นำหน้า เป็นการแสดงความยำเกรงในแบบของชาวบ้านทั่วไป ซึ่งเฮียสุรเดชก็ยินดีให้เรียกเช่นนั้นโดยไม่ขัด

แต่นั้นก็เป็นเพียงแค่เรื่องเปลือกนอก หากแท้จริงแล้วไม่มีใครนับถือเฮียเศรษฐีใหม่ประจำตำบลนี้อย่างจริงจัง ส่วนใหญ่ล้วนเหินห่าง ต่างพากันจับกลุ่มนิินหาว่าเฮียสุรเดชตั้งใจอวดร่ำอวดรวยข่มชาวบ้านในตำบล เงินทองที่ได้มาปลุกบ้านใหญ่ก็ไม่ได้สุจริตนัก จริงเท็จอย่างไรไม่มีใครสนใจ ไม่สำคัญเลยแม้สักนิด ขอเพียงได้มีเรื่องมาพูดกันสนุกปาก

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าเฮียสุรเดชจะปลุกบ้านด้วยเหตุผลใด หรือมีแหล่งเงินได้มาจากไหน สิ่งที่ออกผลมาจากบ้านหลังนั้นคือความอิจฉาริษยาในหมู่คนรุ่นเดียวกัน อย่างเช่นน้ำปิตและน้ำจ้อยแห่งสภากาแฟ

ช่วงปีที่ผ่าน ชาวใหญ่แพร่สะพัดเข้ามาทั่วทุกหนแห่งในตำบลว่าเศรษฐีใหญ่กำลังจับมือกับนักธุรกิจจากเมืองหลวงทำโครงการยิ่งใหญ่ ส่วนผสมระหว่างรีสอร์ท ห้างสรรพสินค้า และสนามกอล์ฟ กินเนื้อที่กว่าร้อยไร่ เฮียสุรเดชใช้ความเป็นคนในพื้นที่กว่านซื้อที่ดิน ทั้งส่วนของชาวบ้านทางแถบสุดตำบล กินลึกเข้าไปในป่าเชิงเขาที่ไม่มีใครจับจอง เสี่ยงเล็กๆ นินหาว่ามันเป็นผืนดินสงวนของรัฐ ไม่มีโฉนด หากพอนักธุรกิจใหญ่เข้ามาเดินเรื่อง โฉนดอย่างถูกต้องตามกฎหมายกลับโผล่มาได้ อย่างน่าอัศจรรย์ ด้วย

กำลังเส้นสายของภาคธุรกิจและการเมือง รวมทั้งข้าราชการระดับ
ชั้นผู้ใหญ่ที่เอาหูไปนาเอาตาไปไร่ ปลอ่ยให้โครงการเริ่มต้นขึ้น
อย่างราบรื่น ไม่มีอุปสรรคใดๆ

อันที่จริงเมื่อก่อนพื้นที่โครงการนั้นเป็นป่าที่ไม่ได้จัดว่า
อุดมสมบูรณ์นัก หากใกล้เคียงกับคำว่าร้างเสียมากกว่า ต้นไม้
ใบหญ้าไม่เจริญงอกงามผิดป้าธรรมชาติทั่วไป ไม่มีใครเสียดาย
พื้นที่ป่าส่วนนี้สัก คำนิทาของชาวบ้านเลยเป็นแค่คำก่อนขอไป
ตามประสา เฮียสุรเดชจะรุกป่าหรือทำลายธรรมชาติอะไรก็ไม่
มีใครแถมนี้สนใจมากนัก ในเมื่อคนมีอำนาจยังไม่เดือดเนื้อร้อนใจ
แล้วเหตุใดคนตัวเล็กๆ อย่างตำบลดงกาทองจะต้องตื่นตระหนก
ไปกับวิถีสามัญของประเทศชาติด้วยเล่า สู้เอาเวลาไปใส่ใจว่าพรุ่งนี้
จะทำมาหากินอย่างไรดีกว่า

หากความขัดแย้งก็เกิดขึ้นจนได้ เมื่อพื้นที่ส่วนหนึ่งซึ่งเฮีย
สุรเดชหมายตาเอาไว้คือพื้นที่ทำกินของชาวบ้าน แม้ราคาที่ตั้งไว้
จะสูงลิบพอให้คนขายไปดำเนินชีวิตใหม่ได้อย่างสบาย แต่ก็มี
เจ้าของที่ดินบางคนไม่ยอมขาย ด้วยว่าเป็นที่ดินตกทอดมาจาก
บรรพบุรุษ แม้ว่าเฮียสุรเดชจะทำทุกวิถีทางในการเจรจา ขนาด
ลากนายอำเภอเข้ามาช่วยอีกแรงก็ยังไม่เกิดผล เจ้าของยื่นกราน
ไม่ย่ายและไม่รับเงินใดๆ เช้าวันหนึ่ง ไม้ผลถูกตัดเสียหายไป
กว่าครึ่ง คาดว่าจะถูกลอบเข้ามาในยามวิกาล ตามมาด้วยการ
กลั่นแกล้งแบบไม่สามารถจับมือใครดมได้อีกหลายอย่างหลายหน
จนชาวบ้านถึงกับทนไม่ไหว ต้องยอมขายที่ดินให้ งานนี้เศรษฐี
ใหญ่ในบทบาทนักธุรกิจท้องถิ่นเลยยิ้มแ้มกับความสำเร็จ
ของตน ไม่ต้องบอกก็รู้ว่าใครอยู่เบื้องหลัง

ผมเคยนั่งรถผ่านหน้าโครงการอยู่เหมือนกัน ถึงแม้ว่าจะใช้พื้นที่กินลึกไปตามเชิงเขา แต่ปากทางเข้าโครงการต้องติดกับถนนใหญ่ มีการล้อมรั้วบอกอาณาเขตไว้อย่างชัดเจนด้วยรั้วลวดหนาม ประตูรั้วแน่นหนา พร้อมจ้างยามเฝ้าตลอดทั้งวันทั้งคืน ต้นไม้หายไพบหมดแล้วตั้งแต่ต้นทาง เปิดเผยให้เห็นทัศนียภาพโล่งโปร่งถึงดินเขา พร้อมกับป้ายขนาดใหญ่แสดงภาพโครงการเมื่อยามเสร็จสมบูรณ์ สนามกอล์ฟสีเขียวกว้างขวางกลางแดดจ้า มีชาวต่างชาติชายหญิงผมทองหน้าตาเบิกบานนั่งชนแก้วกาแฟกันอยู่กลางแจ้ง ตามด้วยภาพอาคารห้างสรรพสินค้าที่จำลองสิ่งก่อสร้างจากทวีปยุโรป พร้อมสโลแกน‘ณ ที่ซึ่งความสุขถึงสวรรค์กลายเป็นความจริง’

ผมอดคิดไม่ได้ว่าคนที่จะสามารถสัมผัสกับความสุขในสถานที่แห่งนี้คงไม่ใช่ชาวบ้านดงกาหลงแน่ หากเป็นคนร่ำรวยระดับเดียวกับเฮียสุรเดช

สถานะความสัมพันธ์แบบตัวใครตัวมัน ไม่ข้องเกี่ยวกันของชาวบ้านกับโครงการพันล้านนั้นคงอยู่ได้ไม่นาน เมื่อโครงการสานต่อไปไม่หยุดยั้ง ความละโมภก็ผุดมาไม่รู้จักสิ้นสุด สนามหญ้าเขียวขจีในนั้นถูกบำรุงรักษาเป็นอย่างดี สวนทางกับน้ำในลำคลองสายเล็กของตำบลที่นับวันก็ยิ่งเหือดแห้งโดยไม่มีเหตุผล ความมาแตกเอาตอนที่คนงานของโครงการซึ่งเป็นคนต่างถิ่นมาเมาเหลในร้านเหล้า และแหกปากเล่าว่าโครงการยิ่งใหญ่แอบสร้างคันกันน้ำตรงต้นทางน้ำไหล กักน้ำส่วนใหญ่ไว้รดหญ้าในสนามกอล์ฟโดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของชาวบ้าน

ลุงสมศักดิ์ กำหนดประจำตำบลและครูใหญ่ร่วมกันทำหน้าที่
แกนนำ พาชาวบ้านที่ได้รับการเดือดร้อนมาร่วมประชุม
หาทางเจรจากับนักธุรกิจ ผมเองก็ได้อยู่ฟังกับเขาด้วยแม้ว่าจะ
ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องก็ตาม ทั้งนี้เพราะภรรยาของลุงศักดิ์เป็น
ป้าแท้ๆของผม ป้าบงเลยชวนให้แม่ไปนั่งฟังด้วยกันอีกคน แม่เอง
ก็เต็มใจไป เราสองครอบครัวไปมาหาสู่กันเป็นประจำอยู่แล้ว
เดือดร้อนอะไรก็ช่วยเหลือกัน ลุงศักดิ์มีส่วนผลไม่กับเขาด้วย
เลยถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับแก็โดยตรง ชาวสวนต้อง
อาศัยน้ำ ถ้าไม่มีน้ำ ก็เหมือนขาดปัจจัยสำคัญในการหล่อเลี้ยง
ชีวิต

ในวันนั้นผมจำได้ว่าพ่อกำหนดประกาศว่าคลองแห้งเพราะ
โครงการผันลำน้ำไปใช้ส่วนตัว ปฏิบัติการของผู้ร่วมฟังเกิด
เคร่งเครียดขึ้นกะทันหัน ต่างพากันเขยิบเข้าใกล้ตัวลุงศักดิ์มาก
ที่สุดเพื่อไม่ให้พลาดข่าวสารสำคัญ ส่วนด้านหลังบ้าน แม่ของผม
กับป้าบงกำลังง่วนทำข้าวปลาเลี้ยงแขกหรือ มีอีกคนที่ไม่รู้สึกรู้สา
กับอาการเครียดของผู้ใหญ่คือ น้องแป้ง ลูกสาวตัวเล็กของ
เจ้าของบ้าน เด็กน้อยวัยประถมหนึ่งนี่ก็ว่าคนมาเล่นสนุกกันเลย
เที่ยววิ่งไปหาคนโน้นทีคนนี่ที จนป้าบงต้องดึงตัวไว้ในครัว เพราะ
เกรงว่าจะรบกวนการประชุมจริงจัง

เจียบกันไปครู่ หลังจากฟังลุงศักดิ์ประกาศ ก็มีคนออก
ความเห็น

“ทำยังงัยกันดี กำหนด ร้องเรียนมันดีไหม ให้มันรู้ ออก”

“ฉันลองทำแล้ว แต่ไม่ได้ผล สุรเดชมันไม่ยอมฟัง บอกให้
ไปพูดกับนายอำเภอโน่น”

“แล้วเป็นอย่างไร”

“นายอำเภอบอกว่าทางนั้นทำถูกต้องตามกฎหมายทุกอย่าง เป็นสิทธิ์ของมัน เพราะคลองนั้นไหลผ่านที่ดินของมันก่อน”

เสียงแสดงความโกรธแค้นดังขึ้นไม่ได้ศัพท์ อื้ออึงตัวบ้าน ขนาดไม่ใหญ่นักของลุงศักดิ์ มีบางคนเสนอทางเจรจากับนายทุน ท้องถิ่น หากส่วนใหญ่จะสรรเสริญเจ้าหน้าที่รัฐผู้ให้การหนุนหลัง ด้วยถ้อยคำหาบคาย ให้สมกับความเคืองแค้นที่สุมในใจจากความอยุติธรรมที่ได้รับ

“เข้าข้างกันนี่หว่า ผิดชัดๆ เลื่อกบอกว่าไม่ผิด ถ้าใครก็สามารถกันน้ำไว้ใช้ส่วนตัวได้ แล้วจะมีคำว่าส่วนรวมไว้เพื่ออะไร” ชาวบ้านคนหนึ่งโวย

ครูใหญ่กระแอมเสียงดัง ยกมือขึ้นห้ามทุกคนให้อยู่ในความสงบ พอเสียงเงียบ แกก็พูดความเห็นของตน “ถ้าเขาอาศัยช่องว่างของกฎหมาย เราไปเรียกร้องก็คงไม่ได้ผลหรอก เป็นแค่เสียงนกเสียงกาสำหรับมันเท่านั้นเอง คงต้องใช้วิธีอื่น”

“วิธีอะไรละ ครูใหญ่” คนฟังซักสนใจ

“ระดมชาวสวนและชาวบ้านที่เดือดร้อนดำเนินการด้วยตัวเอง รวมตัวคัดค้านโครงการสนามกอล์ฟอย่างจริงจัง ยื่นเงื่อนไขให้เลิกกันน้ำไว้ใช้แต่เพียงผู้เดียว”

“แล้วจะเรียกร้องกับใครเล่า นายอำเภอยังไม่ฟังพวกเราเลย”

“ต้องทำให้เป็นข่าวใหญ่โต อย่างตามนักข่าวมาทำข่าว พวกนี้คงยินดีช่วยเรา ยุคนี้อะไรที่เรียกว่าสังคมออนไลน์ด้วย เราอาจจะหาทางทำให้ข่าวแพร่ไปได้”

ทุกคนในที่ประชุมต่างพากันพยักหน้าเห็นด้วยกับแนวคิด

ของครูใหญ่ ด้วยสถานะของการเป็นผู้ให้การศึกษามาหลายรุ่น ทำให้ทุกคนให้ความเคารพนับถือในตัวแกไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าท่านผู้ใหญ่บ้าน เผลอๆจะมากกว่าเสียอีก ไม่แปลกเลยที่ยามนี้ทุกคนจะมองครูใหญ่ซึ้งซึ้งด้วยสายตาชื่นชม ประกอบกับเกตุออกมาด้วยความสุขุม น้ำเสียงไม่มีวีแววกราดเกรี้ยว แสดงถึงความมีวุฒิภาวะเต็มเปี่ยม เลยทำให้คนเห็นดีเห็นงามโดยไม่ต้องคิดข้ายกให้แกเป็นผู้นำไปโดยทันที

การระดมกำลังของครูใหญ่ได้ผลไม่น้อย นอกจากชาวบ้านในตำบลจะร่วมแรงร่วมใจกันสนับสนุนแล้ว ยังได้ตำบลข้างเคียงมาช่วยด้วยเป็นครั้งคราว ด้วยหลายคนพากันเกรงว่าสักวันหนึ่งการเอารัดเอาเปรียบเช่นนี้จะขยายมายังตำบลของตัวเองบ้าง ทุกคนมองฝ่ายตรงข้ามอย่างเหี้ยมเกรียมเป็นปีศาจชั่วร้ายที่สมควรถูกขับไล่ให้ไกลจากชุมชนของตน

ทุกวิถีทางถูกนำมาใช้ ทั้งรวมตัวกันบุกไปประท้วงบริเวณหน้าโครงการก่อสร้าง ตั้งป้ายเขียนข้อความเรียกร้องให้หยุดการสร้างสนามกอล์ฟ ทำลายคันกันน้ำ หยุดการตัดไม้ทำลายป่า หากอีกฝ่ายกลับไม่สะทกสะท้านอย่างคาดหวัง เดินหน้าดำเนินการต่อไป รวบรวมการกระทำของชาวบ้านเป็นเพียงจำวอด ถึงไม่สนุกสนาน หากก็ไม่สะกิดผิวหยาบหนออันฉาบด้วยเงินตราของเหล่านายทุน โครงการเดินหน้า ในขณะที่เสียงร่ำร้องเริ่มแผ่วลงไปตามวันเวลา

ผมเองก็เคยไปร่วมประท้วงด้วยหลายครั้ง ยืนถือป้ายผ้าเขียนข้อความกันดำโครงการชั่วร้ายพร้อมกับครอบครว้ลุงศักดิ์ บางครั้งก็ช่วยตะโกนด่ายามนักธุรกิจพวกนั้นขับรถผ่านเข้าไปตรว

ความเรียบร้อยของโครงการ ผมเป็นคนหนึ่งที่ยอมรับไม่ได้กับพฤติกรรมเห็นแก่ตัวตั้งปลาใหญ่ผู้ครองน่านน้ำในทะเลแห่งทุนนิยมของพวกนั้น ปลาตัวเล็กควรมีสวัสดิ์มีเสียงบ้าง ในฐานะที่อยู่ร่วมแหล่งเดียวกัน มิใช่เช่นนั้นหรอกหรือ แถมสุดท้ายเราก็เป็นมนุษย์ไม่ใช่สัตว์เดรัจฉาน

ที่สุดเมื่อผ่านเดือนแรก อย่างเข้าเดือนที่สอง ไม่มีความเคลื่อนไหวจากทางฝ่ายของเฮียสุรเดช ตรงกันข้าม ผังของชาวบ้านกลับเริ่มเห็น้อยล้า จนจำนวนผู้ร่วมชุมนุมประท้วงน้อยลงถนัดตา ส่วนหนึ่งละเหี่ยใจจนทอดทิ้งไปเองเพราะไม่เห็นผลตอบสนอง บางส่วนก็ต้องกลับไปใส่ใจกับการทำมาหากินเลี้ยงชีพเป็นอันดับแรก หน้าฝนผ่านเข้ามาแล้ว เมื่อไม่มีน้ำจากลำคลองสายประจำก็ต้องพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก ไม่อาจปล่อยโอกาสทองให้ลอยหายไปเพราะอุดมการณ์ได้ น้อยคนนักที่จะยืนหยัดต่อสู้โดยไม่ถดถอย

ผมอดคิดไม่ได้ว่านายทุนคงจะไม่รู้สึกรู้สึอะไรกับความลำบากของชาวสวนชาวไร่เลย เปล่อๆ คงจะนั่งนอนสบายอารมณ์อยู่ในอาคารสีขาวทรงกลมหลังใหญ่ที่เพิ่งสร้างเสร็จหมาดๆ ภายใต้อากาศเย็นฉ่ำจากเครื่องปรับอากาศ อาจหัวเราะเยาะพวกเราที่ตากแดดตากฝนตะโกนพร่ำบ่นอย่างลำบากลำบนอยู่ด้านนอกเสียด้วยซ้ำ

ส่วนแผนการโจมตีนายทุนด้วยการจ้างนักข่าวสื่อมวลชน ก็ดูจะไม่ได้ผลอย่างที่คิด ข้าราชการกระทรวงใหญ่จากกรุงเทพฯ ทุนส่วนของเฮียสุรเดชมีสายสัมพันธ์อันดีกว้างขวางจัดการ ‘เดินเรื่อง’ ให้ข่าวการประท้วงกลืนหายไปกับสายลมและสายฝนของ

เดือนอันชุ่มฉ่ำ กระทั่งผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ปากกล้าหลายคน
ที่ขอบเจาะลึกประเด็นดัง กลับเจียบนิ่งไม่ยอมรับเรื่องนี้ไปออกสื่อ
เมื่อไม่มีการตอบรับใดๆ เท่ากับเส้นทางนี้เป็นอันหมดหวัง ส่วน
ช่องทางสมัยใหม่อย่างโซเชียลโลกออนไลน์ที่หวังกันนั้น ชาวถูก
กระจายออกไปอย่างไม่โดนปิดกั้นจริง แต่เพราะเนื้อหาไม่เร้าอารมณ์
สุดท้ายก็โดนกลบโดยข่าวเร้าใจอื่นที่เกิดขึ้นแทบทุกวัน เรียกได้ว่า
เป็นจุดอ่อนของช่องทางนี้เอง

ไม่เพียงชาวบ้านตำบลดงกาหลงจะได้รับผลกระทบจาก
ลำคลองแห้งเหือด ตำแหน่งกำนันของลุงศักดิ์ก็โดนลูกหลงเข้า
ไม่มากนักน้อย คนใหญ่คนโตในตำบลเรียกเข้าไปถามไถ่ เป้าหมาย
หลักคือพยายามตะล่อมให้แกเลิกทำตัวเป็นแกนนำชาวบ้านที่กำลัง
ประท้วงโครงการผันลำอยู่เสีย ลุงศักดิ์ปฏิเสธไปเสียงแข็ง ให้
เหตุผลว่าแกเองก็เป็นคนสวนที่ได้รับผลกระทบคนหนึ่ง ไม่มีทาง
ที่แกจะหยุดหาความถูกต้อง ในเมื่อความยุติธรรมยังคงมีให้
เห็นอยู่ต่อหน้าต่อตา

การคัดจ้างกับผู้มีตำแหน่งสูงกว่าไม่ถือเป็นเรื่องฉลาดนัก
ลุงศักดิ์เป็นคนมีตำแหน่งเพียงคนเดียวที่เข้าร่วมกลุ่มกับชาวบ้าน
แม้จะเป็นเพียงตำแหน่งเล็กๆในท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้านเองก็ถอนตัว
กันไปหลายคนแล้ว แม้จะไม่แสดงตนว่าถือหางเฮียสุรเดชอย่างไร
ข้าราชการระดับสูงระดับที่เรียกกันไปพบก็ตาม บ้างเคยเปรยว่า
พอถึงเวลาเลือกตั้งกำนันคราวหน้า ลุงศักดิ์อาจหมดโอกาส
ได้ตำแหน่ง เหตุเพราะการกระด้างกระเดื่องไม่ยอมตามผู้มีอำนาจ
ในครั้งนี้

“ช่างหัวมัน คนคือชาวบ้านในตำบลของเรา ถ้ายังเห็นความดี

กันอยู่ยังไม่เขาก็เลือกฉัน จะมาเปลี่ยนเพราะคำสั่งของคนพวกนั้น ไม่ได้หรอก มันก็กลายเป็นการซื้อเสียงกันนะสิ” ลุงศักดิ์แยงเสียงเด็ดขาดอย่างไม่สู้จะทุกข์ร้อนนัก ก่อนจะหันไปลูบหัวลูกสาวที่นั่งอยู่ข้างๆ ถามว่า “จริงไหมแป้ง” เด็กสาววัยหกขวบหันมายิ้มร่าให้พ่อ พยักหน้าหงิกๆ ทั้งที่ไม่เข้าใจสิ่งที่พวกผู้ใหญ่กำลังคุยกันเลยแม้แต่หน่อย

“ถ้าเกิดน้ำในลำคลองแห้งแบบนี้ตลอดไป อีกหน่อยไม่แต่คนบ้านเราจะทำสวนทำนาไม่ได้ ตำบลอื่นก็ต้องได้รับผลกระทบบ้างเหมือนกัน มันทำให้แห้งแล้งกันไปหมดนั่นแหละ ไอ้สุรเดชมันเลวชาติจริงๆ ทำกับคนบ้านเดียวกันได้”

“โอ้ พี่ มันมองว่าตัวเองเป็นคนบ้านเดียวกับเราเสียที่ไหน” แม่ของผมออกความเห็น “ไอนั้นมันคนเมืองหลวง ถือตัวว่าเป็นเศรษฐี ไม่คบหากับชาวบ้าน ตลาดมันยังไม่เคยผ่าน เห็นว่าต้องไปซื้อของในอำเภอโน่น หมั่นไส้มันนัก ทำตัวสูงส่งอะไรกันหนา”

“รวยแล้วหัวสูง” ป้านงว่า ทำหน้ารังเกียจ “ไม่รู้มันกลับมาทำไม พ่อแม่ปู่ย่าก็ตายหมดแล้ว ถ้าไม่อยากเป็นคนดงกาหลง”

ได้ยินเสียงผีเท้ามาจากนอกชาน ลุงศักดิ์ชะโงกหน้าจากชานออกไปดู แล้วก็เผยยิ้ม ร้องถามเสียงดัง “ไอ้หมาย กลับมาซ้ำเชียวนะเอ็ง กินอะไรมาหรือยัง”

“ยังเลย ฉันกลับมาทันเวลากินข้าวไข่หรือเปล่า”

“เออ พอดี เข้ากำลังกินอยู่เลย ขึ้นมาเร็ว เดี่ยวให้นั่งตักข้าวให้”

พอน้าหมาย น้องชายแท้ๆ ของลุงศักดิ์นั่งขัดสมาธิร่วมวงกินข้าวด้วยแล้ว ตักเข้าปากไปได้สองสามคำ น้าหมายก็ถาม

“เมื่อก็คุยอะไรกัน ได้ยินเสียงแว่วๆ ลงไปด้านล่าง”

“จะมีเรื่องอะไร ก็คุยกันเรื่องไอ้สุรเดชนั่นละ นงมันกลัวว่า
คราวหน้าข้าจะไม่ได้เป็นกำนันอีก” ลุงศักดิ์หัวเราะในลำคอ

“ถ้าเกิดเขาไม่เลือกก็ไม่เป็นไรหรอก เรายังมีส่วนกันอยู่
ดีเสียอีก พี่จะได้มาช่วยฉันกับพี่นงทำสวน คนไม่โกงกินอย่างพี่
เป็นกำนันไปก็ไม่ได้อะไรอยู่แล้ว” น้ำหมายออกความเห็นตาม
ประสาคนมองโลกในแง่ดี

“เออนะ มันเป็นเรื่องของอนาคต มาคิดเรื่องตรงหน้าดีกว่า
ทำยังไงให้มันยอมเอาคืนกันน้ำออก ชาวบ้านจะได้ไม่ลำบาก เออ
ไอ้กัณฑ์ เอ็งไปเรียนในกรุงเทพฯ ได้ดิบได้ดีก็อย่าทำตัวแบบ
ไอ้สุรเดชมันนะ” ลุงศักดิ์หันมาทางผม

“ไม่มีทางหรอก ลุงศักดิ์” ผมรีบบอก กำนันเจ้าบ้านหัวเราะ
ร่วน บ่งบอกว่าพูดเล่นไม่จริงจัง

“ดีแล้ว พวกข้าชี้เกียจจะไปดื้อข้อกับเอ็งอีกคน เอ็งไปเรียน
กฎหมายมาก็ดีนะ จะได้เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงช่วยชาวบ้านตาตาๆ
อย่างเรา ไม่ให้ถูกคนคดโกงมันหาช่องเอาเปรียบเอาอย่างทุกวันนี้
เรียนให้เก่ง เพื่อภายภาคหน้าจะได้เป็นคนใหญ่คนโตกับเขาบ้าง”

“คงอีกนานล่ะครับ ลุง ผมยังไม่ได้เข้าเรียนเลย”

“คนเราต้องมองการณ์ไกล อีกหน่อยถ้าเอ็งมีตำแหน่งกับเขา
ก็อย่าลืมบ้านเกิดเมืองนอนของตัวเองเด็ดขาด ทำตัวอย่างไอ้สุรเดช
ก็ไม่ต่างจากหมาลืมหำพิศ”

ผมรับปากเป็นมั่นเหมาะว่าจะเป็นคนดี ไม่ลืมตำบลที่อาศัย
อยู่แน่นอน พอเรียนจบเมื่อไรจะกลับมาช่วยพัฒนาให้เจริญ
ก้าวหน้า ช่วยเหลือชาวบ้านด้วยความรู้ที่ตัวเองร่ำเรียนมา หาก

ในใจลึกๆ ก็พอรู้อยู่ว่าเป็นเพียงแค่คำพูดลอยๆ ให้อีกฝ่ายสบายใจ และอาจจะไม่เป็นความจริง

มันเป็นเรื่องของอนาคต และความจริงแล้วผมมีอนาคตที่ตัวเองเคยคิดฝันอยู่บ้างแล้ว ผมอยากทำงานในกรุงเทพฯ นานมาแล้วที่ใฝ่ฝันอยากอาศัยอยู่ในเมืองหลวงแห่งความเจริญของประเทศ ได้ใช้ชีวิตอยู่ป่าคอนกรีตที่เขาวัวกัน แม้ว่าผมจะเกิดและเติบโตที่นี่ เห็นใจและเจ็บแค้นไปกับการถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายทุนตัวร้าย หากก็ไม่เคยหยุดยั้งความคิดที่จะย้ายถิ่นฐานอยู่ดี ผมยังไม่เคยบอกใครแม้แต่แม่ของตัวเอง กลัวทุกคนจะมองว่าผมหัวสูง ถูกจับโยนไปอยู่ปากเดียวกับศัตรูชั่วร้ายที่กำลังย่ำยีชาวตำบลอย่างเหี้ยมสด แต่ผมอยากพิสูจน์ความสามารถว่าผมจะพาตัวเองไปได้ไกลเพียงใด

จากจุดเริ่มต้นการประท้วงมาจนถึงการพบศพครูใหญ่กินระยะเวลาทั้งสิ้นห้าเดือน คิดดูแล้วก็แทบไม่น่าเชื่อว่าฝ่ายที่เล่นบทเพิกเฉยกับชาวบ้านจะตอบโต้ด้วยความรุนแรงจนจนกระทั่งเห็นหากสิ่งสำคัญในใจของทุกคนในตำบลยามนี้คือ ทุกอย่างจะดำเนินต่อไปอย่างไร การประท้วงเพื่อหยุดการสร้างโครงการใหญ่จะยังคงมีอยู่หรือไม่ ในเมื่อแกนนำถูกฆาตกรรมอย่างโหดเหี้ยมอย่างนี้แล้ว

หากนักธุรกิจใหญ่เป็นฆาตกรที่ฆ่าครูใหญ่จริงๆ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม คิดถึงเรื่องนี้แล้วทำให้ผมเจ็บแค้นเหลือเกิน เพราะเขาไม่ได้ปลิดชีพคนเพียงคนเดียว หากยังพรากเอาความฮึกเหิมและจุดศูนย์รวมจิตใจของผู้ต่อต้านทุกคนไปหมดสิ้นพร้อมกัน

งานศพถูกจัดขึ้นเป็นเวลาเจ็ดวัน ณ วัดประจำตำบล ครูใหญ่เป็นที่รักและเคารพของผู้คนไม่เฉพาะแต่ในตำบลลงกาหลงเท่านั้น หากรวมถึงตำบลอื่นและระดับอำเภอด้วย มีหลายคนอาสาเป็นเจ้าภาพไม่เว้นแต่ละคืน แม่ของผมนี่ร่วมเป็นเจ้าภาพพร้อมกับครอบครัวลุงศักดิ์ด้วย ฝ่ายหลังเป็นคนลงเงิน ส่วนแม่อาสาออกแรงจัดการเรื่องอาหารและขนมเลี้ยงแขกในวันนั้น ผมเองก็ช่วยยกน้ำให้แขกตลอดทั้งคืน

หน้างาน ครูมณฑา หรือครูน้อยที่ทั้งนักเรียนและครูในโรงเรียนเรียกกันติดปากยังคงยืนนิ่ง หน้าหมองเศร้า แทบไม่คุยกับใครนอกจากเอ่ยขอบคุณแขกที่มาร่วมงาน ครูน้อยเป็นหญิงร่างผอมบาง ซุปซิดหมดเรี่ยวแรง ยิ่งมาเจอเหตุการณ์ไม่คาดฝันเลยทำให้ร่างกายผ่ายผอมกว่าเดิมเสียอีก เวลายืนคล้อยจะเป็นลมได้ทุกขณะ ต้องอาศัยยามดึกในมือคอยช่วยเป็นระยะ หากครูน้อยไม่ร้องให้ ดวงตาคัลล่ำดำของแกไม่มีน้ำตาสักหยด แม้ว่ามันจะแห้งเหี่ยวมากก็ตาม ตรงข้ามกับอร ผู้เป็นลูกสาว รายนั้นสะอึกสะอื้นตลอดเวลา จนได้แต่นั่งเฉยๆอยู่หน้ารูปถ่ายพ่อ คอยส่งรูปให้แขกที่มาเคารพศพบ้าง เวลาที่ไม่ได้เอามือปิดหน้าปิดตาไว้ให้

คนที่ก้าวเข้ามาเป็นเรี่ยวแรงในการจัดงานคือพี่พล เขาลางานจากอู่รถตลอดสัปดาห์ ทั้งยังเกณฑ์เด็กวัยรุ่นต่างอำเภอมาร่วมงาน เด็กเหล่านี้เป็นเด็กเกรที่ตามปกติคงไม่สนใจช่วยกระทั้งงานของญาติตัวเอง หากกลับยินดีลงแรงแข่งขันช่วยงานครั้งนี้เพราะนับถือพี่พลเป็นลูกพี่ ภายในอู่รถท้ายตลาดที่พี่พลทำงานอยู่รับซ่อมมอเตอร์ไซด์เป็นหลัก ลูกค้าส่วนใหญ่ก็เป็นเด็กพวกนี้เอง ใช้บริการ

ปรับแต่งเครื่องยนต์เป็นหลัก ทำรายได้ให้มากกว่าการซ่อมรถประเภทอื่นอีก

ผมกับพี่พลไม่สนิทกันนัก ด้วยว่าโลกของพวกเขาต่างกันราวเส้นขนาน ความเร็วและเสียงดังที่คนเหล่านี้หลงใหลไม่ได้ทำให้ผมตื่นเต้นไปด้วย ขณะที่ผมตั้งหน้าตั้งตาร่ำเรียนจนสอบผ่านแต่ละชั้นปีด้วยคะแนนสูง เด็กนักเรียนอีกกลุ่มได้คะแนนพอฟ่านไปอย่างคาบเส้นเพียงเพราะครูไม่อยากให้ซ้ำชั้น แต่ผมก็ยังได้พูดคุยกับพี่พลบ้างเวลาแวะเวียนไปบ้านครูใหญ่ ในเวลาแบบนั้นก็แทบดูไม่ออกว่าเราสองคนอยู่คนละสังคมกัน ลูกพี่ของเหล่าเด็กเกกลายเป็นเด็กหนุ่มสุภาพเรียบร้อยเวลาอยู่ต่อหน้าครูใหญ่เสมอ

พี่พลไม่ได้เป็นหลานแท้ๆของครูใหญ่ แม่ของเขาเป็นน้องสาวครูน้อย พ่อแม่ประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตตั้งแต่พี่พลอายุสามขวบ ครูน้อยเลยรับมาอุปการะ กินอยู่ในบ้านไม่ต่างจากลูกคนหนึ่ง พอจบมัธยมปลาย เขาไม่เรียนต่อ หากเลือกทำงานในธุรกิจที่เปิดขยายอะไหล่ในตำบลนั่นเอง ถึงบัดนี้ก็ทำงานมาเกือบสิบปีแล้ว

ผมเคยได้ยินนำหมายพูดกับแม่ถึงที่มาของพี่พล “แต่ก่อนมันเป็นเด็กเกเรไม่เบาเลยนะ ไม่ค่อยชอบเรียนหนังสือหรอก ครูใหญ่แกล้งเขินขึ้นไม่ขึ้นก็เลยปล่อยๆมันไป ความจริงกับครูใหญ่พลมันก็เชื่อฟังดี ตักเตือนอะไรก็เชื่อ ไม่เคยเหลวไหล แต่เด็กมันเป็นคนแข็ง ก่อนข้างวัน พออยู่นอกบ้านเลยเป็นหัวโจกในกลุ่มตลอด ผิดกับเวลาอยู่ในบ้าน ครูใหญ่เขาอบรมดี เอาใจใส่เหมือนพ่อแท้ๆ พลมันเลยเคารพรักมาก”

สิ่งที่นำหมายพูดไม่ต่างจากความเป็นจริงแม้แต่น้อย พี่พลรักครูใหญ่มากกว่าครูน้อยเสียอีก อาจเพราะครูใหญ่เป็นเพศ

เดียวกัน ทั้งยังเป็นหัวหน้าครอบครัว มีบุคลิกของความเป็นผู้นำ
ฟีพลเลยซึมซับตรงจุดนั้นไปใช้ภายนอก หากไม่เหิมเกริมว่ดรอยเท้า
ผู้ที่ตนนับถือ

ในการประทุ้งเฮียสุรเดชนอกเหนือจากแกนนำทั้งสองแล้ว
ก็ได้ฟีพลช่วยเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงอยู่หลายต่อหลายครั้ง ได้ยินว่า
เขากระจายข่าวให้เด็กวัยรุ่นที่ยอมรับนับถือตัวเองช่วยเผยแพร่ว่า
เฮียสุรเดชเป็นคนเลวร้ายขนาดไหน ถึงจะเป็นส่วนเล็กๆ แต่ก็
พอจะช่วยให้ตาบลอื่น ๆ ทราบความเป็นไปของการประทุ้งอย่าง
ต่อเนื่อง ถึงขนาดมีการเดินทางมาร่วมประทุ้งบ้างยามว่างวัน
จากการทำงานหาเลี้ยงชีพของตัวเองไปตามสมควร

ความเป็นคนหนุ่มเลือดร้อนอย่างนี้เอง ทำให้ฟีพลเกือบจะมี
เหตุปะทะกับลูกน้องของเฮียสุรเดชที่ควบคุมการทำงานในโครงการ
นั้นอยู่บ่อยครั้ง กระทั่งตำรวจที่ถูกเรียกมาระงับเหตุบ่อย ๆ ก็
เอือมระอาวัยรุ่นกลุ่มนี้อยู่ไม่น้อย ครูใหญ่เลยต้องคอยปราม
ด้วยเกรงว่าจะเกิดความรุนแรงเข้าสักวันหนึ่ง ลุงศักดิ์เองถึงไม่ห้าม
แต่ก็ไม่ชอบใจนัก ชาวบ้านต้องการกำลังคนก็จริง หากไม่ใช่คนเลว
ที่เอามาใช้ก่อความวุ่นวาย ไม่เป็นผลดีต่อภาพลักษณ์โดยรวม
ของกลุ่มต่อการเรียกร้องครั้งนี้สักเท่าใดนัก

ในระหว่างงานศพ ผมมีโอกาสดูคุยกับฟีพล แสดงความ
เสียใจกับเขา ใบหน้าของรุ่นพี่ดูเคร่งขรึมกว่าที่เคย ขอบตาดำคล้ำ
ผมยาวถึงต้นคอหวีเสยเรียบแปล้เปิดหน้าผากเรียบร้อยกว่าปกติที่
มักปล่อยรุงรังปรกหน้า ตลอดเวลาเขาบอกกับผมว่าพวกนายทุน
ใหญ่เน้นต้องรับกรรมในสิ่งที่ตัวเองก่อ โดยเฉพาะเฮียสุรเดช
ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง น้ำเสียงคั่งแค้นของเขาทำให้ผมอดหวนใจ

ไม่ได้ ด้วยรู้ดีว่าเขาเล็ดร่อนเพียงใด

“ตำรวจยังไม่ได้สรุปว่าใครเป็นคนทำเลยนะครับ พี่พล” ผมเตือนเขาเบาๆ ไม่กล้าแย้งมาก ถึงแม้จะรู้สึกมีอารมณ์เกลียดชังฆาตกรไม่ต่างกัน

“มันจะเป็นใครไปได้อีกกันต์ นอกจากไอ้เหี้ยนั่น ลุงซังไม่เคยขัดแย้งกับใคร วันๆ แกเอาแต่สอนหนังสือ มึงก็เห็น จะมีก็พวกเดียวนั้นแหละ” พี่พลพูดล่อโล่ไพน

“รอดูตำรวจสืบความจริงก่อนแล้วกันครับ”

“แล้วมึงจะได้เห็น น้องเอ๋ย เหะ ไอ้พวกตำรวจ พี่ไม่หวังพึ่งแม่หรือก มันก็พวกไอ้สุรเดชทั้งนั้น เรื่องอะไรมันจะสืบตามความเป็นจริง” พี่พลทำเสียงเย้ยหยัน

จะแปลกอะไรที่ชายตรงหน้าผมจะคิดอย่างนั้น ขนาดข้าราชการระดับสูงที่ประกาศตัวเป็นคนดีควบคุมบ้านเมืองอยู่ตอนนี้อยู่เสียอยู่ข้างเดียวกับนักธุรกิจใหญ่ แทนการยื่นหยัดข้างประชาชนตามคำร่ำบอกสวยหรูเลย นับประสาอะไรกับตำรวจในตำบลเล็กๆ จะถูกรวบงัดด้วยอำนาจมืด ไม่ว่าใครก็คงคิดแบบเดียวกัน รวมทั้งผมด้วย

“ลุงศักดิ์บอกว่าจะพยายามกดดันให้ตำรวจตั้งใจหาตัวคนร้ายที่ทำกับครูใหญ่เต็มที่ ไม่ยอมให้เรื่องเงิบหายเด็ดขาด” ผมบอกกับเขา

“ลุงกำนันพูดกับพี่แล้ว แต่คนร้ายก็เห็นมันล่อนวลอยู่ตรงหน้าแท้ๆ กลับไม่ยอมจับมันเสียที จะให้เชื่อได้อย่างไรว่าตำรวจจะทำตามที่ลุงกำนันพูด”

“ตำรวจเขาจะจับใครต้องมีหลักฐานครับ” ผมพูดไปตาม

หลักการข้อกฎหมายที่เคยอ่านมา

“เออ ให้มันหาเจอเร็วๆ ก็แล้วกัน หลักฐานอะไรนั่นละ ถ้ากฎหมายพึ่งพาไม่ได้ พี่จะจัดการตามทางของตัวเอง ถึงอย่างไร คนผิดก็ต้องรับผิดชอบผลกรรมที่มันก่อ”

ความเคืองแค้นของพี่พลทำให้ผมอดชนลูกไม่ได้ หากไม่กล้าพูดอะไรออกมา อารมณ์ของพี่พลตรงหน้าแบบนี้คงไม่มีทางสงบลงได้ง่ายๆ ได้แต่หวังว่าเขาจะไม่ลงมือทำอะไรโดยหุนหันพลันแล่นเข้าจริงๆ

ตลอดงานศพทั้งเจ็ดวัน มีแขกเหรื่อผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนมาไม่ขาดสาย บางคนก็มาแสดงความอาลัยแทบทุกวัน กระทั่งปลัดอำเภอ รวมถึงท่านผู้ทรงเกียรติบางคนในคณะรัฐบาลก็ยังมา แม้จะรู้แก่ใจว่าส่วนใหญ่ล้วนมีพฤติกรรมสนับสนุนฝ่ายตรงข้ามกับครูใหญ่ก็ตาม โดยมารยาทครุฑน้อยออกไปให้การต้อนรับ หากชาวบ้านทั้งหลายต่างพากันมองคนใหญ่คนโตเหล่านี้ด้วยสายตาไม่เป็นมิตร โดยเฉพาะพี่พลที่มองราวกับจะกินเลือดกินเนื้อ จนลุงศักดิ์ต้องทำสัญญาณเตือนให้น้ำหมายกันออกห่าง ไม่ให้อยู่ในที่เดียวกัน เพราะกลัวจะเกิดเรื่องเกิดราวขึ้นเสียก่อน

เห็นจะมีแต่นักธุรกิจประจำตำบลที่กำลังตกเป็นจำเลยของชาวบ้านที่ไม่เคยโผล่มาเลยแม้แต่วันเดียว ได้ยินเสียงกันดาลจากชาวบ้านหลายคนว่าไม่มีน้ำใจ แต่เอาเข้าจริงผมก็สงสัยอยู่หรอกว่า ถ้าคนต้นเรื่องโผล่หน้ามาจริงๆ จะเป็นเรื่องเป็นราวใหญ่โตขนาดไหน และถูกมองว่ามีน้ำใจจริงหรือ ในเมื่อขนาดในวันแรก พอทางนั้นส่งพวงหรีดมาร่วมเคารพศพ ยังเกิดเรื่องวุ่นวายจนงานแทบแตก

พี่พลไวยวายปราดเข้าไปจะต่อยเจ้าของร้านขายเครื่อง
สังฆทานข้างวัด ลุงศักดิ์และผู้ใหญ่คนอื่นๆ ที่ช่วยกันเตรียมงาน
ต้องรีบวิ่งมาห้าม

“อะไรของเอ็ง ไอ้พล โทวกเหวกไวยวายอะไร คนเขา
ตกอกตกใจกันหมดแล้ว” ลุงศักดิ์ตำหนิ ยืนขวางกลางระหว่าง
ชายหนุ่มเลือดร้อนกับเจ้าของร้านวัยชราที่ยืนทำหน้าบึ้งยาก มีถือ
พวงหรีดขนาดใหญ่โต ตกแต่งสวยงาม

“พวงหรีดนั้น ไอ้เหี้ย มันเยาะเย้ยกันชัดๆ จงใจหยามหน้า
พวกเรา” พี่พลตะโกนก้อง พลังซี้มือไปทางอีกฝ่ายที่ทำสีหน้า
อิห้ลัทธิเหลือ

ทุกคนมองตาม พวงหรีดนั้นเขียนสายสะพายสีดำ ตัวอักษร
บรรจงสีเงินว่า ‘สุระเดช รัตนวงศ์ไกร และครอบครัว’

“ใจเย็นไว้ก่อน พล” ครูน้อยหน้าเสีย ใบหน้าซีดเขียวของแก
ยิ่งเขียวหนักเข้าไปใหญ่ ไม่รู้จะรับมืออย่างไร

“มันกล้าส่งมาได้ยังไง ไอ้...ไอ้ฆาตร!”

“เขาคงแค่ทำตามมารยาท” ครูน้อยพูดเสียงแผ่วเบา ก้มหน้า
งุด หากสายตาไม่วายลอบมองพวงหรีดอันโต ความรู้สึกของ
ทุกคนในที่นี้คงไม่ต่างจากผมเท่าไรนัก ถ้ามองอย่างยุติธรรม
พวงหรีดนี้ถือว่าสวยงาม ใช้ดอกไม้สดราคาแพง แสดงออกถึง
การให้เกียรติผู้ตาย หากพอรู้ว่าถูกส่งมาจากที่ใด ความรู้สึกกลับ
เป็นในทางตรงกันข้าม ราวกับมันกำลังหยามเหยียดทุกผู้ทุกคน
ในตำบล ด้วยเงินล้านเหลือซึ่งเจ้าของพวงหรีดมี ชวนให้รู้สึกว่า
ตบหน้ากันด้วยอำนาจเงินชัดๆ

“มันส่งมาแกล้งเรา บอกพวกเราว่ามันมีเงินมากพอจะทำ

อะไรก็ได้” พี่พลยังพูดเสียงสั่นไม่หายเคืองแค้น “ของแบบนี้เราไม่ต้องการ” ว่าพลางปราดเข้ากระซางพวงหรีดจากมือคนถือ โยนมันทิ้งลงพื้น ก่อนใช้เท้าเหยียบกระหน้า เน้นหนักตรงป้ายชื่อของสุรเดช ครูน้อยพยายามห้ามปราม หากไม่กล้าเข้าใกล้ชายหนุ่มที่โหดกำลังลุกโชน ผมเหลือบมองเห็นลุงศักดิ์ได้แต่ส่ายหน้า ไม่รู้เพราะระอา หรือเพราะเข้าใจความรู้สึกของพี่พลกันแน่

นี้อาจเป็นการตอบโต้เพียงเล็กน้อยเท่าที่คนธรรมดาอย่างพี่พลทำได้เพื่อตอบโต้ฆาตกรที่เต็มไปด้วยอำนาจ...ซึ่งกฎหมายอาจเอื้อมมือไปไม่ถึง

ข่าวการทำลายพวงหรีดอาจไปถึงหูของเจ้าของ เฮียสุรเดช คงไม่อยากถูกกระหน่ำด้วยฝ่าเท้าเหมือนเช่นพวงหรีดดอกไม้นั้นเลยไม่กล้าโผล่หน้ามา แต่ก็ยังกระพือข่าวลือให้โหมรุนแรง มาถึงตอนนี้ ชาวบ้านหลายคนมั่นใจว่าเฮียสุรเดชเป็นคนฆ่าครูใหญ่อย่างแน่นอน ในเมื่อเป็นฆาตกรเสียเอง คงไม่แปลกที่จะไม่กล้าโผล่หน้ามาเคารพศพคนตาย ในเมื่อयीชีวิตกันไปถึงขนาดนั้นแล้ว

งานศพที่ผมเคยไปตอนสมัยเด็ก คนโศกเศร้ามักเป็นญาติพี่น้องของผู้ตาย ส่วนแขกที่ไปร่วมงานมักเพียงแค่มารวมตัวคุยกัน บางคนมองว่าเป็นแค่โอกาสได้มากินเหล้าและอาหารฟรีไม่ต่างจากงานบุญหรืองานแต่ง แต่งานศพของครูใหญ่คงเป็นข้อยกเว้น ผู้คนที่มาร่วมงานส่วนใหญ่ต่างแสดงออกถึงความเศร้าจากใจ ด้วยว่าผู้ตายเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้าน ความตายของเขามีผลทำให้ความรู้สึกมั่นคงของชาวตำบลสันคลอน คล้ายกลัวว่า

ชีวิตอันสงบสุขของตัวเองจะไม่มีวันเหมือนเดิมอีก ไม่ต่างจาก
เด็กน้อยขาดที่พึ่งพิง

ตำบลเล็กๆ แห่งนี้มีบ้านอยู่ไม่ถึงร้อยหลังคาเรือน คน
ส่วนใหญ่อาศัยกันมาแต่ดั้งเดิมสมัยปู่ย่าตายาย เลยไปถึงทวดโน่น
ทำไร่ทำสวนกันมาตลอดชีวิต เพิ่งมาเปลี่ยนแปลงเป็นชุมชน
ค้าขายเมื่อไม่นานมานี้ รอบข้างไม่มีสถานที่สำคัญอะไรนอกไปจาก
ป่าเขา แล้วยังไม่ใช่แหล่งท่องเที่ยว ทั้งไม่ได้ตั้งอยู่บนถนนหลวง
สายหลัก เลยไม่มีนักท่องเที่ยวที่ไหนหลงเข้ามา นอกจากตั้งใจมา
ซึ่งก็น้อยเต็มทน และมักเป็นคนรู้จักกับชาวตำบลอยู่ก่อนแล้ว
เพราะที่นี่ไม่มีที่พักเปิดให้เขา

บางครั้งเวลาดูข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เช่นในโลกออนไลน์
เห็นความขัดแย้งของผู้คนมากมายในประเทศที่ได้เถียงเผ็ดร้อน
ทุกหย่อมหญ้า ผมมักคิดมาตลอดว่าถึงโลกภายนอกจะวุ่นวาย
อย่างไร แต่ ณ ที่แห่งนี้ ภายในตำบลริมเชิงเขา โลกใบเล็กๆ ที่ผม
เกิดมาจะไม่มีวันเปลี่ยนแปลง ชาวบ้านยังคงมีวิถีชีวิตแบบเก่า
ช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างไม่หวังผลตอบแทน นอกจากคำว่า
น้ำใจที่มีให้กัน

กระทั่งตอนนี้ ความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ได้ก้าวเท้าเข้ามา
แต่อย่างก้าวของมันเป็นสันสะเทือนจนใครๆ ต่างรู้สึกได้ โดยการ
นำพาของเฮียสุรเดช นายทุนผู้เป็นตัวแทนของอำนาจที่ชาวบ้าน
ไม่มี จนสามารถทำทุกอย่างตามอำเภอใจ ช่มเหิงผู้คนได้โดยไม่
เกรงกลัว ศีลธรรมและวิถีอันดั้งเดิมของชาวบ้านไม่อาจต้านทาน
อำนาจได้ ท้ายที่สุดการตายของครูใหญ่คือการเปลี่ยนแปลงที่
ยิ่งใหญ่ไปกว่าสิ่งอื่นใด